

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Israel samt i det i anslutning därtill mellan Finland och Israel uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det avtal som i juli 1992 ingicks mellan medlemsstaterna i Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA-staterna) och Israel samt det i anslutning därtill mellan Finland och Israel uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter. Avtalet är ett omfattande frihandelsavtal om varuhandel som förutom traditionella sänkningar och avvecklande av tullar också innehåller bestämmelser om bland annat offentlig upphandling, skydd för immateriell äganderätt, konkurrensregler och statsstöd. Avtalets varuomfattning gäller egentliga industriprodukter, men också förädlade lantbruksprodukter och fiskeriprodukter enligt separata varulistor. Utvecklingsklausulen i avtalet gör det möjligt att senare vid behov utvidga varuomfattningen och tillämpningsområdet.

De frihandelsavtal som Israel tidigare ingått med Europeiska gemenskaperna (EG) och Förenta Staterna (USA) har bidragit till den ofördelaktiga ställning som finländska exportprodukter har på den israeliska marknaden. För Finlands del har målsättningen för frihandelsavtalet därför varit att trygga och säkerställa exportmöjligheterna för den finländska exportindustrin på den israeliska marknaden. Då avtalet träder i kraft slopas, med vissa smärre

undantag, samtliga tullar och avgifter med motsvarande verkan, som gällde den 1 januari 1992 för varor med ursprung i EFTA-staterna eller Israel. För handeln mellan Finland och Israel betyder frihandelsavtalet att ulandshandeln ändras till frihandel och att Israels ställning som utvecklingsland upphör.

Till avtalet ansluter sig ett bilateralt arrangemang angående handel med lantbruksprodukter, som varje EFTA-stat tagit fram i separata förhandlingar. I fråga om varuomfattningen i lantbruksprotokollet mellan Finland och Israel bibehålls den tullfrihet som Finland tidigare beviljat Israel.

I fråga om statsstöd ingår i avtalet unilaterala förklaringar av såväl EFTA-staterna som Israel, vilka kompletterar artikeln om statsstöd och bilagorna. Till avtalet har även fogats parternas gemensamma slutsatser i fråga om importen från de ockuperade områdena.

Avtalet avses träda i kraft den 1 januari 1993 eller så snart som möjligt därefter beroende på inom vilken tid parterna fullgjort de åtgärder som krävs för avtalets ratificering. I propositionen ingår ett lagförslag om godkännande av vissa bestämmelser som hör till lagstiftningens område. Lagen är avsedd att träda i kraft samtidigt som avtalet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och ärendets beredning

Frihandelsavtalet mellan EG och Israel, som ingicks i mitten av 1970 och som gäller fri

varuhandel, utgör en utgångspunkt för frihandelsförhandlingarna mellan EFTA-staterna och Israel. Israel har ett frihandelsavtal också med USA. Tack vare dessa avtal har exporten från

EG och USA haft bättre tullförmåner och konkurrensställning än exporten från EFTA-staterna på den israeliska marknaden.

Förhandlingarna mellan EFTA-staterna och Israel om ett frihandelsavtal inleddes sommaren 1991. Förutom att delegationerna sammanträtt till plenarmöten har förhandlingsprocessen också inneburit många möten med expertgrupper för olika områden (bland annat tullar, offentlig upphandling, statsstöd, den immateriella äganderätten) och mindre möten med delegationernas ordförande. Förhandlingarna kunde i sak slutföras i mitten av juli 1992. Då paraferades avtalet. Det undertecknades i Genève den 17 september 1992.

2. Bilateral lantbruksarrangemang

I syfte att uppfylla kriterierna för bildande av ett frihandelsområde enligt artikel XXIV i GATT förhandlade man fram inte bara det nämnda huvudavtalet mellan EFTA-staterna och Israel om industriprodukter utan även bilaterala om protokoll om handeln med lantbruksprodukter mellan de enskilda EFTA-staterna och Israel. För Finlands del slutfördes lantbruksförhandlingarna i juli 1992 och det bilaterala lantbruksprotokollet undertecknades i Genève den 17 september 1992.

3. Avtalets och lantbruksprotokollets betydelse för Finland

Värdet av Finlands export till Israel år 1991 var 282 milj. mk och värdet av Israels import till Finland 158 milj. mk. Finland har huvudsakligen exporterat skogsindustriprodukter och metallindustriprodukter till Israel. För Finlands del har den främsta målsättningen för frihandelsavtalet varit att trygga den finländska industrins exportintressen och att säkerställa en icke-diskriminerande behandling av EFTA-staterna i förhållande till EG.

Israel har i avtalet inbegripit listor för långsammare tillämpning och permanenta undantag, i syfte att begränsa och reglera fiskexporten till Israel. Dessa arrangemang för fiskprodukter har inte några verkningar för handeln mellan Finland och Israel. Andra listor för långsammare tillämpning finns inte

Avtalet kan som helhet taget betraktas som fullt tillfredsställande för Finland. Det innebär

att ulandshandeln blir frihandel och att behandlingen av Israel som utvecklingsland upphör vid en tidpunkt som bestäms separat genom förordning. Genom den nya situation som sålunda uppstår kan marknaden fungera effektivt då konkurrensbegränsningarna slopas.

Med stöd av det bilaterala lantbruksprotokollet kvarhåller Finland den tullfrihet på GSP-produkter som Israel redan tidigare, på grund av sin ställning som utvecklingsland, beviljats i fråga om lantbruks- och livsmedelsprodukter. Utan lantbruksprotokoll hade denna tullfrihet upphört vid ikraftträdandet av frihandelsavtalet mellan EFTA-staterna och Israel. Finland har dessutom medgivit Israel ytterligare eftergifter, främst inom trädgårdsbranschen.

Avtalet har varit på remiss i handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, konkurrensverket och tullstyrelsen, vilka samtliga uttalat sig för att avtalet skulle ingås. Under förhandlingsprocessen har dessutom fortlöpande kontakt hållits med de viktigaste intresseorganisationerna och branschförbunden.

4. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar

Propositionen har inga organisatoriska verkningar. Meningen är att de uppgifter som avtalet ger upphov till sköts genom de nuvarande organisationerna och av den nuvarande personalen.

I och med att tullarna slopas på de produkter som avtalet omfattar, blir Finlands tullinkomster mindre. För de flesta produkterna sker ingen förändring, eftersom Israel haft status som utvecklingsland. Om verkningarna av frihandeln på tullinkomsterna beräknas på basis av importtalen 1991, bör följande produkter inte tas med: produkter som importerats med GSP-preferens, andra tullfria produkter samt produkter som inte omfattas av avtalet och det bilaterala lantbruksprotokollet. På importen från Israel uppbars 7,6 milj. mk i tull år 1991; med utgångspunkt i dessa siffror blir minskningen av tullinkomsterna knappt 6 milj. mk. En motvikt till de förlorade tullinkomsterna utgör den samhällsekonomiska nytta som erhålls genom frihandeln och som sannolikt blir betydligt större än den summa som nämndes.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalet mellan EFTA-staterna och Israel

Artikel 1. I artikeln fastställs avtalets syfte. Syftet är att främja de ekonomiska förbindelserna mellan EFTA-staterna och Israel och att skapa rättvisa konkurrensvillkor i handeln mellan parterna. På detta sätt medverkar avtalet för sin del till en harmonisk utveckling och utvidgning av världshandeln. Ett annat syfte är att främja samarbetet i allmänhet mellan EFTA-staterna och Israel.

Artikel 2. I artikeln fastställs avtalets tillämpningsområde. Avtalet skall tillämpas på varor, hänförliga till kapitel 25. -97. i det harmoniserade systemet för beskrivning och kodifiering av varor (HS), på vissa lantbruksvaror enligt vad som överenskommit i protokoll A samt på fisk och andra marina produkter enligt bilaga II, samtliga med ursprung i de avtalslutande staterna. I denna bilaga ingår också bestämmelser om kvantitativa importbegränsningar som Israel tillämpar, Israels permanenta undantag och Israels asymmetriska tidsplan för avveckling av tullar inom handeln med fisk.

På grundvalen av protokoll A kan EFTA-staterna beträffande Israel tillämpa prisutjämning på lantbruksråvaror. Vid importen av förädlade lantbruksprodukter beviljar varje enskild EFTA-stat Israel behandling enligt listorna II-VII i protokollet. I fråga om varor som nämns i lista VIII till protokoll A beviljar Israel å sin sida EFTA-staterna den behandling som framgår av listan. Avtalet gäller inte de varor som nämns i bilaga I, vilka inte heller ingår i frihandelsavtalen mellan EFTA-staterna och EG.

Enligt punkt 3 i artikeln tillämpas avtalet på handelsrelationerna mellan varje EFTA-stat och Israel, men inte på handeln mellan EFTA-staterna, om inte annat nämns i avtalet.

Artikel 3. Artikeln gäller de ursprungsregler och det tulladministrativa samarbete som överenskommit i ett separat protokoll B. Ursprungsreglerna följer de principer som tillämpas i EFTA- och EG-handeln.

I punkt 2 i artikeln fastställs att de avtalslutande staterna skall vidta lämpliga åtgärder för att tillämpa artiklarna om import- och exporttullar samt import- och exportbegränsningar på ett effektivt och ändamålsenligt sätt

med beaktande av behovet att i mån av möjlighet reducera de formaliteter som åläggs handeln.

Artikel 4. I artikeln ingår bestämmelser om importtullar och avgifter med motsvarande verkan. Enligt punkt 1 i artikeln skall ingen ny importtull eller avgift med motsvarande verkan införas.

Enligt punkt 2 i artikeln skall EFTA-staterna då avtalet träder i kraft avveckla alla gällande importtullar och avgifter med motsvarande verkan på varor med ursprung i Israel.

Enligt punkt 3 i artikeln skall Israel avveckla alla importtullar som varit i kraft den 1 januari 1992 för varor med ursprung i en EFTA-stat.

Artikel 5. Artikeln gäller fiskala tullar på vilka bestämmelserna i punkt 1—3 i artikel 4 i avtalet skall tillämpas, med undantag för vad som framgår av protokoll C. I protokoll C ingår förteckningar över de fiskala tullar som tillämpas av EFTA-staterna Island, Liechtenstein och Schweiz. För dessa varor avvecklas inte de fiskala tullarna.

Enligt punkt 2 i artikeln kan de avtalslutande staterna ersätta en tull av fiskal karaktär eller det fiskala elementet i en tull med en intern avgift.

Artikel 6. Artikeln gäller exporttullar och avgifter med motsvarande verkan. Enligt punkt 1 och 2 i artikeln skall inga nya exporttullar eller avgifter med motsvarande verkan införas och de tullar som nu tillämpas avvecklas, med undantag för vad som framgår av bilaga III. I bilaga III ingår bestämmelser om Islands exporttullreglering (lista A). I fråga om Liechtenstein och Schweiz avvecklas tullarna i början av år 1993 på varor för vilka exporttull gäller (lista B). För Israels del förblir exporttullarna och avgifterna med motsvarande verkan i kraft i tillämpliga delar (lista C).

Artikel 7. Artikeln gäller kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan. Restriktioner som avses i artikeln är kontingenter och import- eller exportlicenser samt andra administrativa åtgärder och villkor som gäller för importen och exporten mellan EFTA-staterna och Israel.

I den ömsesidiga handeln tar EFTA-staterna och Israel inte i bruk nya kvantitativa restriktioner för import eller export och vidtar inte heller åtgärder med motsvarande verkan. De avtalslutande staterna avvecklar de i artikeln

avsedda restriktionerna då avtalet träder i kraft. De i bilaga IV uppräknade varorna omfattas inte av artikelns tillämpningsområde. Av restriktionerna som avses i denna artikel bibehåller Finland restriktionerna för avfall och skrot av järn (HS 72.04) samt för fartyg avsedda att huggas upp (HS 89.08).

Artikel 8. I artikeln ingår en bestämmelse som vanligen finns i internationella avtal, dvs. att man inte genom avtal kan begränsa en avtalsslutande stats rätt att bestämma om import- och exportrestriktioner för att skydda vissa allmänna intressen. Med detta avses bland annat allmän ordning och säkerhet samt skyddande av miljön och historiska värden eller av immateriell äganderätt. Bestämmelserna skall dock behandla alla handelspartner rättvist.

Artikel 9. Artikeln innehåller bestämmelser om statsmonopol. Enligt punkt 1 i artikeln skall de avtalsslutande staterna säkerställa att statliga handelsmonopol anpassas enligt principen om icke-diskriminering av medborgarna i de övriga avtalsslutande staterna.

I punkt 2 i artikeln definieras statsmonopolen som artikelns bestämmelser skall tillämpas på. Statsmonopolen i Finland, som avses i artikeln, måste följa bestämmelserna i EES-avtalet från och med 1.1.1993. Artikeln ålägger inte de finska monopolerna större skyldigheter än de nämnda bestämmelserna.

Artikel 10. I punkt 1 i artikeln erkänner de avtalsslutande staterna betydelsen av harmoniserade internationella standarder och tekniska föreskrifter för handelsutvecklingen.

I punkt 2 i artikeln bekräftar de avtalsslutande staterna iakttagandet av GATT-avtalet om tekniska handelshinder och förfarandet enligt det.

Enligt punkt 3 i artikeln får de avtalsslutande staterna, inom ramen för Blandade kommittén hålla konsultationer, om en avtalsslutande stat anser att en annan avtalsslutande stat inte fullgjort sina förpliktelser enligt artikeln, i synnerhet om en sådan åtgärd kunde utgöra handelshinder.

I punkt 4 i artikeln kommer de avtalsslutande staterna ytterligare överens om att inleda samtal om möjligheterna till närmare samarbete avseende provning och kontroll i syfte att ytterligare underlätta handeln.

Artikel 11. Artikeln behandlar handeln med lantbruksprodukter. De avtalsslutande staterna meddelar att de är redo att främja en balans-

erad utveckling av handeln med lantbruksprodukter inom ramen för sin nationella lantbrukspolitik. I syfte att uppnå detta mål har EFTA-staterna och Israel kommit överens om bilaterala arrangemang som främjar handeln med lantbruksprodukter. Lantbruksprotokollet mellan Finland och Israel kommenteras senare i texten.

De avtalsslutande staterna tillämpar sina veterinära, sanitära och fytosanitära bestämmelser på ett icke-diskriminerande sätt. Dessutom inför de inte nya åtgärder som kunde medföra orimliga hinder för handeln.

Artikel 12. I artikeln bestäms att en avtalsslutande stat inte får vidta någon åtgärd av intern fiskal natur som kan omintetgöra de förmåner som en annan avtalsslutande stat får med stöd av avtalet.

I punkt 2 i avtalet förutsätts särskilt att direkta eller indirekta skatter på en vara som exporteras till en annan avtalsslutande stat inte får återbetalas till ett högre belopp än det totala belopp som faktiskt har betalats.

Artikel 13. Enligt artikeln får överföringar av betalningar som hänför sig till handeln mellan EFTA-staterna och Israel inte vara underkastade restriktioner. Kortfristiga och medelfristiga krediter i anknytning till dem får inte heller begränsas genom restriktioner av administrativ art eller genom valutarestriktioner.

I punkt 3 i artikeln förbehåller sig Israel rätten att tillämpa valutarestriktioner på kort- och medelfristiga krediter. Dessa restriktioner tillämpas enligt Internationella valutafondens bestämmelser och på ett icke-diskriminerande sätt.

Artikel 14. Artikeln gäller offentlig upphandling. Enligt punkt 1 i artikeln är en effektiv liberalisering av marknaden för offentlig upphandling en väsentlig del av frihandelsavtalet. Från och med ikraftträdandet av avtalet garanterar de avtalsslutande staterna att deras företag har obehindrat tillträde till upphandlingsmarknaderna enligt principen om ömsesidighet och GATT-överenskommelsen om offentlig upphandling.

Punkt 3 i artikeln gäller en utvidgning av tillämpningsområdet efter ikraftträdandet av avtalet. De avtalsslutande staterna garanterar öppenhet och obehindrat marknadstillträde samt icke-diskriminerande behandling. I detta syfte anpassar de avtalsslutande staterna gradvis de regler, villkor och förfaranden som styr upphandling som görs av myndigheter, offent-

liga företag samt privata företag som erhållit särskilda eller exklusiva rättigheter. Blandade kommittén beslutar om förfarandet i fråga om offentlig upphandling, inbegripet tillämpningsområde, tidsplan och regler för anpassningen.

Artikelns bestämmelser tillämpas på varor. Efter ikraftträdandet av avtalet gör Blandade kommittén upp en lista över de upphandlingsenheter som omfattas av avtalet. Bestämmelserna i artikeln innebär inte förpliktelser som går utöver EES-avtalet.

Artikel 15. Artikeln gäller bestämmelser om immaterialrätten. De avtalsslutande staterna garanterar varandra ett fullgott, effektivt och icke-diskriminerande skydd för den immateriella äganderätten och vidtar åtgärder för att förhindra i synnerhet varumärkesförfalskningar och piratkopior. I bilaga V ingår bestämmelser om bl.a. definition och omfattning av skyddet och räknas de för parterna bindande konventionerna upp. I bilaga V bestäms dessutom om de avtalsslutande staternas samarbete på immaterialrättens område och om förvärv, vidmakthållande och hävdande av rättigheterna.

Enligt punkt 3 i artikeln garanterar de avtalsslutande staterna på området för den immateriella rätten att medborgare i en annan avtalsslutande stat inte skall få en mindre fördelaktig behandling än medborgarna i någon annan stat. Bilaterala och multilaterala överenskommelser som de avtalsslutande staterna ingått innan ikraftträdandet av detta avtal och som innehåller skyldigheter som går utöver detta avtal, utgör ett undantag till principen om lika behandling. Dylika överenskommelser får dock inte leda till godtycklig eller oförsvarlig diskriminering av medborgarna i andra avtalsslutande stater. Bilaterala överenskommelser skall meddelas de övriga avtalsslutande staterna innan detta avtal träder i kraft.

Enligt punkt 4 i artikeln får två eller flera avtalsslutande stater ingå ytterligare överenskommelser som går utöver kraven i detta avtal på området för den immateriella äganderätten. Ett villkor är dock att även de andra avtalsslutande staterna har rätt att, om de så önskar, bli parter i dessa överenskommelser, under förutsättning att de visar god vilja och är beredda att uppfylla de villkor som avses i den nya överenskommelsen i fråga.

I punkt 5 i artikeln kommer de avtalsslutande staterna överens om att i fortsättningen granska tillämpningen av artikelns bestämmelser samt möjligheten att ytterligare förbättra

skyddets standard. Om en avtalsslutande stat anser att en annan avtalsslutande stat har underlåtit att uppfylla förpliktelserna enligt artikeln och dess bilaga, får den vidta åtgärder enligt artikel 23.

I punkt 7 i artikeln bestäms om tekniskt bistånd och samarbete mellan parterna.

Artikel 16. Artikeln ålägger de avtalsslutande staterna att vidta alla åtgärder som behövs för att fullgöra förpliktelserna i avtalet. Om en avtalsslutande stat anser att försummelse förekommit, får den ta upp frågan i enlighet med de villkor och förfaranden som framgår av artikel 23.

Artikel 17. I artikeln ingår bestämmelser om konkurrensregler rörande företag.

I punkt 1 i artikeln definieras de frågor som är oförenliga med en störningsfri tillämpning av detta avtal, om de inverkar menligt på handeln mellan EFTA-staterna och Israel.

I punkt 2 i artikeln definieras artikelns tillämpningsområde. Bestämmelserna i artikeln tillämpas på karteller och monopol och på offentliga företag samt med vissa begränsningar även på företag som givits specifika eller exklusiva rättigheter.

Enligt punkt 3 i artikeln får en avtalsslutande stat vidta åtgärder om den anser att ett visst förfarande strider mot bestämmelserna i denna artikel.

Artikelns allmänna konkurrenspolitiska principer utgår från bestämmelserna i EES-avtalet, men ålägger inte Finland lika omfattande skyldigheter. Artikeln föranleder inga ändringar i lagstiftningen.

Artikel 18. I artikeln definieras de former för statligt stöd som är oförenliga med en störningsfri tillämpning av avtalet. De olika formerna för statsstöd bedöms på grundvalen av de kriterier som angetts i bilaga VI. Som statsstöd enligt artikel 18 betraktas åtgärder som leder till överföring av statliga nettomedel till mottagaren, antingen genom direkta stöd, olika skattelättnader eller andra liknande former.

Förbjudna former för statligt stöd är bl.a. offentligt stöd för att ersätta företags förluster, stöd till produktionsgrenar som lider av strukturell överkapacitet, allt övrigt verksamhetsstöd samt stöd av offentliga medel till export som riktar sig till andra avtalsslutande stater. I

bilagan räknas också upp exempel på sådana former av statsstöd som är förenliga med bestämmelserna i artikeln.

I punkt 3 i artikeln bestäms om utbytet av information om statliga stödåtgärder. Informationsutbytet behandlas närmare i bilaga VII till avtalet. Det består av årlig rapportering från de avtalsslutande staterna, anmälan om nya stödssystem samt skyldigheten att på begäran lämna de avtalsslutande staterna ytterligare uppgifter om stödprogram. Inom ett år efter ikraftträdandet skall Blandade kommittén besluta om reglerna för informationsutbytet.

Enligt punkt 4 i artikeln får en avtalsslutande stat vidta åtgärder enligt artikel 23, om den anser att ett visst förfarande strider mot bestämmelserna i denna artikel.

Till avtalet hör förklaringar som Israel och EFTA-staterna har utfärdat med stöd av artikel 18. Israel förklarar att stöd som anknyter till den ekonomiska utvecklingen i Israel är förenligt med artikelns bestämmelser, förutsatt att detta stöd inte påverkar villkoren för handeln i sådan grad att det strider mot det gemensamma intresset. EFTA-staterna förklarar för sin del att vid tillämpningen av bestämmelserna i artikel 18 kommer de att bedöma samtliga israeliska stödåtgärder enligt artikel 18 samt bestämmelserna om statsstöd i bilaga VI till avtalet.

Finland har i EES-avtalet förbundit sig att iaktta bestämmelser i enlighet med vad som anförs i denna artikel. Efterlevnaden av artikeln leder inte till nya skyldigheter för Finland.

Artikel 19. I artikeln bestäms om dumpning och om åtgärder som kan vidtas vid fall av dumpning.

En avtalsslutande stat kan vidta motåtgärder enligt GATT-reglerna och artikel 23 i detta avtal, om den märker att dumpning förekommer i handeln mellan den och en annan avtalsslutande stat.

Artikeln om dumpning är viktig eftersom den innebär effektiva motåtgärder. Artikeln överensstämmer med de internationella överenskommelser som binder Finland och föranleder inga ändringar i finsk lagstiftning.

Artikel 20. I artikeln ingår bestämmelser om sådana skyddsåtgärder vid import av vissa varor som en avtalsslutande stat får vidta enligt artikel 23 i avtalet, om importen från en annan avtalsslutande stat orsakar skador, som anges närmare i artikeln, för producenter av konkurrerande varor eller i en sektor av näringslivet

inom den importerande avtalsslutande statens territorium. Artikeln överensstämmer med de internationella överenskommelser som binder Finland och föranleder inga ändringar i finsk lagstiftning.

Artikel 21. Artikeln gäller reexport och allvarliga bristsituationer. En avtalsslutande stat får, på villkor som närmare definieras i artikeln, vidta skyddsåtgärder enligt artikel 23, i de fall att iakttagandet av bestämmelserna om exportrestriktioner, exporttullar, motsvarande avgifter eller kvantitativa restriktioner leder till reexport av varan i fråga till sådant tredje land mot vilket den avtalsslutande staten upprätthåller nämnda begränsningar för ifrågavarande varas del, eller om iakttagandet av bestämmelserna leder till eller hotar att leda till en allvarlig brist för en sådan vara av väsentlig betydelse för den exporterande staten.

Artikel 22. I artikeln ingår en skydds klausul i händelse av svårigheter med betalningsbalansen. En avtalsslutande stat kan, då i artikeln närmare definierade villkor uppfylls, vidta temporära åtgärder för att rätta till betalningsbalansproblemen. Dyliga åtgärder får dock inte vidtas för att skydda enskilda industribranscher eller industrisektorer. I artikeln specificeras de åtgärder som är lämpliga för att rätta till betalningsbalansproblem och fastställs längden av den tid under vilken de temporära åtgärderna är tillåtna. Åtgärderna avvecklas gradvis då situationen blir bättre.

Vid tillämpningen av de handelsbegränsande åtgärder som anförs i artikeln iaktas förfarandet enligt artikel 23, varvid man samtidigt eftersträvar att finna andra ekonomiska åtgärder som kunde ersätta de i artikeln anförda temporära åtgärderna. Om betalningsbalanssvårigheter skall de andra avtalsslutande staterna underrättas i enlighet med punkt 6 i artikel 23.

Artikel 23. I artikeln ingår bestämmelser om förfarandet när man vidtar sådana skyddsåtgärder som avses i vissa andra artiklar i avtalet. De avtalsslutande staterna skall sträva efter att lösa frågan genom samråd sinsemellan, innan skyddsåtgärder vidtas. En avtalsslutande stat som överväger skyddsåtgärder skall omedelbart underrätta de andra avtalsslutande staterna och Blandade kommittén om sin avsikt att vidta skyddsåtgärder samt skall tillställa dessa all relevant information.

Blandade kommittén har en central roll i fråga om lösandet av frågan. Om kommittén

inte finner en lösning på problemet inom utsatt tid, och problemet fortfarande är aktuellt, får den avtalsslutande staten i fråga vidta skyddsåtgärder, som den omedelbart skall meddela de avtalsslutande staterna och Blandade kommittén. Skyddsåtgärderna skall begränsas till åtgärder som i så ringa utsträckning som möjligt stör tillämpningen av avtalet och de får riktas endast mot de avtalsslutande stater som det aktuella problemet gäller. Blandade kommittén skall kontinuerligt eftersträva ett avvecklande av skyddsåtgärderna.

I situationer som kräver omedelbart ingripande får den berörda avtalsslutande staten i de situationer som avses i artiklarna 18, 19, 20, 21 och 22 vidta skyddsåtgärder innan ärendet föreläggs Blandade kommittén.

Artikel 24. I artikeln ingår den i internationella överenskommelser allmänt använda bestämmelsen om att ingenting i avtalet skall hindra en avtalsslutande stat att vidta åtgärder för att hindra att sådan information avslöjas som strider mot dess väsentliga säkerhetsintressen eller för att hindra skadliga åtgärder som hänför sig till vapenhandel eller upprustning. Särskilda åtgärder tillåts även i krigstid eller vid annan allvarlig internationell spänning.

Artikel 25. I artikeln bestäms om icke-diskriminering i de fall att Israel tillämpar något arrangemang med avseende på EFTA-staterna eller EFTA-staterna tillämpar något arrangemang med avseende på Israel. Dessa arrangemang får inte leda till diskriminering av någon av staterna eller av deras medborgare eller företag.

Artiklarna 26—27. Administreringen av avtalet åligger med stöd av avtalet en blandad kommitté som skall upprättas och där alla avtalsslutande stater är representerade. Blandade kommittén sammanträder minst en gång om året. Dess uppgift är att säkerställa att avtalet tillämpas på rätt sätt samt att undersöka möjligheterna att utvidga avvecklandet av handelshindren mellan EFTA-staterna och Israel. Sin ståndpunkt skall kommittén uttala enhälligt, vilket betyder att varje avtalsslutande stat har veto-rätt.

Artikel 28. Avtalet innehåller en utvecklingsklausul. Varje avtalsslutande stat kan föreslå en utvidgning av avtalet till områden som avtalet för närvarande inte täcker. Blandade kommittén kan få i uppdrag att pröva begäran och avge rekommendationer beträffande åtgärder. De avtalsslutande staterna skall enligt sina

interna förfaringsätt ratificera eller godkänna de ändringar förslagen ger upphov till.

Artikel 29. Artikeln gäller tjänster och investeringar, vilka inte i sig hör till frihandelsavtalet. I artikeln erkänns den växande betydelsen av tjänster och investeringar samt de avtalsslutande staternas strävan att främja liberaliseringen av marknaden också på dessa områden, med beaktande av utvecklingen på området inom ramen för GATT.

De avtalsslutande staterna eftersträvar att på sina territorier medge de andra parterna en lika god behandling som den som medges inhemska och utländska aktörer, på villkor att balans råder mellan rättigheter och skyldigheter. Formerna för samarbetet i fråga om investeringar och tjänster förhandlas fram i Blandade kommittén. De uppnådda arrangemangen skall vid behov ratificeras eller godkännas av de avtalsslutande staterna.

Artiklarna 30—37. Artiklarna innehåller sedvanliga allmänna bestämmelser om tullunioner, avtalets protokoll och bilagor, territoriella tillämpning, ikraftträdande och ändring, avslutning, uppsägning och upphörande samt om avtalets depositarie.

Till avtalet hör också EFTA:s och Israels gemensamma beslut om importen från de ockuperade områdena. I beslutet kommer man överens om att industri- och lantbruksprodukter får exporteras via Israel till EFTA-staterna, varvid Israel sköter de praktiska arrangemang som gör det möjligt att exportera utan administrativa hinder. Samtidigt kommer man överens om att producenter och exportörer på de ockuperade områdena fritt, i enlighet med sina egna kommersiella intressen, kan förhandla med köpare från EFTA-länderna.

2. Lantbruksprotokollet mellan Finland och Israel

Med stöd av det bilaterala lantbruksprotokollet kommer Finland att bibehålla den tullfrihet, dvs. GSP-preferens, på lantbruks- och livsmedelsprodukter som redan tidigare beviljats Israel. Utan lantbruksprotokollet skulle detta system upphöra då frihandelsavtalet mellan EFTA-staterna och Israel träder i kraft. Dessutom har Finland medgett Israel ytterligare eftergifter, främst på trädgårdssektorn.

I lantbruksprotokollets artikel 1 och i bilaga I fastställs de lantbruksprodukter av israeliskt

ursprung som medges tullfrihet av Finland. I artikeln förbehåller sig Finland dessutom rätten till s.k. prisutjämning för lantbruksråvaror. Skillnaden mellan det inhemska priset och världsmarknadspriset på lantbruksråvaror som ingår i förädlade produkter kan utjämnas då produkten importerats till Finland. Parterna kommer dessutom överens om att beakta arbetet inom GATT vid anpassningen av gränsskyddsåtgärder, så att tillräcklig balans mellan parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta protokoll bevaras.

I protokollets artikel 2 räknas de artiklar i huvudavtalet upp som skall tillämpas på den handel som bedrivs med stöd av lantbruksprotokollet. Bilaga II gäller ursprungsreglerna.

I protokollets artikel 3 överenskomms om möjligheten att samråda för att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning av protokollet samt för att överväga eventuella ändringar.

I protokollets artikel 4 fastställs de åtgärder som en part kan vidta inför ett produktionsmässigt eller ekonomiskt hot till följd av ökad import.

De övriga artiklarna i protokollet innehåller bestämmelser om ikraftträdandet och giltigheten.

Till lantbruksprotokollet hör också skriftväxling mellan Finland och Israel om ömsesidigt tullfritt tillträde till marknaden för vissa alkoholdrycker.

3. Ikraftträdande

Avtalet träder i kraft den 1 januari 1993 för

de signatärstater som har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument hos depositarien, under förutsättning att Israel är en av dessa stater. Om en stat deponerar sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument efter den 1 januari 1993, träder avtalet i kraft i enlighet med artikel 33. Lantbruksprotokollet träder i kraft samma dag som avtalet.

4. Behovet av riksdagens samtycke

I 61 § regeringsformen förutsätts det att beslut om skatter, även tullskatter, skall fattas genom lag. Den tullavveckling och de tullreduktioner som avses i avtalet och i det bilaterala lantbruksprotokollet förutsätter därför riksdagens samtycke.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i det i Genève den 17 september 1992 ingångna avtalet mellan EFTA-staterna och Israel och det därtill anknyttande protokollet om handeln med lantbruksprodukter, som upprättades mellan Finland och Israel i Genève den 17 september 1992.

Eftersom avtalet och det därtill anslutna protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagens samtidigt följande lagförslag:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Israel samt i det i anslutning därtill mellan Finland och Israel uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Bestämmelserna i det i Genève den 17 september 1992 mellan EFTA-staterna och Israel ingångna avtalet samt i det i Genève den 17 september 1992 i anslutning därtill mellan Finland och Israel uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har överenskommits.

2 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

Helsingfors den 6 november 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister Pertti Salolainen

(Översättning)

AVTAL

mellan Efta-staterna och Israel

PREAMBEL

Republiken Österrike, Republiken Finland, Republiken Island, Furstendömet Liechtenstein, Konungariket Norge, Konungariket Sverige, Schweiziska Edsförbundet (nedan kallade EFTA-staterna)

och

Staten Israel (nedan kallad Israel)

som beaktar konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA),

som beaktar frihandelsavtalen och anknyttande instrument mellan Israel och dess huvudsakliga handelspartner,

som beaktar det samarbete som utvecklats i ljuset av ovan nämnda avtal och mellan enskilda EFTA-stater och Israel,

som förklarar sin beredvillighet att vidta åtgärder i syfte att främja en harmonisk utveckling av den ömsesidiga handeln liksom att utvidga och diversifiera sitt ömsesidiga samarbete inom områden av gemensamt intresse, häri inbegripet områden som detta avtal inte täcker, och därigenom skapa en ram av gynnsamma förhållanden på grundval av jämlikhet och icke-diskriminering,

som erinrar om EFTA-staternas och Israels ömsesidiga intresse av en kontinuerlig förstärkning av det multilaterala handelssystemet och tar hänsyn till deras roll som avtalslutande stater i Allmänna tull- och handelsavtalet, vars bestämmelser och instrument utgör grundvalen för deras utrikeshandelspolitik,

som är beslutna att i detta syfte lägga fast bestämmelser som syftar till ett stegvis avskaffande av handelshindren mellan EFTA-staterna och Israel i enlighet med bestämmelserna i det avtalet, särskilt de som rör upprättandet av frihandelsområden,

AGREEMENT

between the EFTA states and Israel

PREAMBLE

The Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation (hereinafter called the EFTA States)

and

the State of Israel (hereinafter called Israel),

Having regard to the Convention establishing the European Free Trade Association (EFTA),

Having regard to the Free Trade Agreements and related instruments between Israel and its main trading partners,

Having regard to the co-operation developed in the light of the aforementioned Agreements as well as between individual EFTA States and Israel,

Declaring their willingness to take action with a view to promoting a harmonious development of their trade as well as to expanding and diversifying their mutual co-operation in fields of common interest, including fields not covered by this Agreement, thus creating a framework and supportive environment based on equality and non-discrimination,

Recalling the mutual interest of the EFTA States and Israel to the continual reinforcement of the multilateral trading system and considering their capacity as Contracting Parties of the General Agreement on Tariffs and Trade, the provisions and instruments of which constitute a basis for their foreign trade policy,

Resolved to lay down for this purpose provisions aimed at a progressive abolition of the obstacles to trade between the EFTA States and Israel in accordance with the provisions of that Agreement, in particular those concerning the establishment of free trade areas,

som bekräftar den gemensamma önskan av successivt och varaktigt deltagande av EFTA-staterna och Israel i den ekonomiska integrationsprocessen,

som beaktar att ingen bestämmelse i detta avtal får tolkas så att de avtalsslutande staterna (nedan kallade parterna) befrias från sina förpliktelser enligt andra internationella överenskommelser,

har beslutat att till fullföljande av dessa syften ingå följande avtal.

Artikel 1

Avtalets syften

Detta avtal syftar till

a) att genom utvidgning av den ömsesidiga handeln befordra en harmonisk utveckling av de ekonomiska förbindelserna mellan EFTA-staterna och Israel,

b) att säkerställa rättvisa konkurrensvillkor i handeln mellan EFTA-staterna och Israel,

c) att sålunda genom avveckling av handelshindren medverka till en harmonisk utveckling och utvidgning av världshandeln,

d) att främja samarbete mellan EFTA-staterna och Israel.

Artikel 2

Avtalets omfattning

1. Detta avtal skall tillämpas på

a) varor hänförliga till kapitel 25.— 97. i det harmoniserade systemet för beskrivning och kodifiering av varor, med undantag för varor i bilaga I,

b) varor upptagna i protokoll A, med beaktande av de arrangemang som framgår därav,

c) fisk och andra marina produkter så som framgår av bilaga II,

med ursprung i en EFTA-stat eller i Israel.

2. Bestämmelserna om handeln med de lantbruksprodukter som inte täcks av stycke 1 återfinns i artikel 11.

3. Detta avtal skall tillämpas på handelsförbindelserna mellan å ena sidan de enskilda EFTA-staterna och å andra sidan Israel. Det skall inte tillämpas på handelsförbindelserna mellan EFTA-staterna, om inte annat föreskrivs i detta avtal.

Confirming the common desire for the progressive and sustained participation of the EFTA States and Israel in the process of economic integration,

Considering that no provision of this Agreement may be interpreted as exempting the States Parties to this Agreement (hereinafter called the Parties) from their obligations under other international agreements,

HAVE DECIDED, in pursuance of these objectives, to conclude the following Agreement:

Article 1

Objectives

The objectives of this Agreement are:

(a) to promote, through the expansion of reciprocal trade, the harmonious development of the economic relations between the EFTA States and Israel;

(b) to provide fair conditions of competition for trade between the EFTA States and Israel;

(c) to contribute in this way, by the removal of barriers to trade, to the harmonious development and expansion of world trade;

(d) to enhance co-operation between the EFTA States and Israel.

Article 2

Scope

1. The Agreement shall apply:

(a) to products falling within Chapters 25 to 97 of the Harmonized Commodity Description and Coding System, excluding the products listed in Annex I;

(b) to products specified in Protocol A, with due regard to the arrangements provided for in that Protocol;

(c) to fish and other marine products as provided for in Annex II;

originating in an EFTA State or in Israel.

2. The provisions concerning trade in agricultural products which are not covered by paragraph 1 are contained in Article 11.

3. This Agreement applies to trade relations between, on the one hand, each EFTA State and, on the other hand, Israel. It shall not apply to the trade relations between EFTA States, except if otherwise provided for in this Agreement.

Artikel 3

Ursprungsregler

1. Protokoll B fastställer ursprungsreglerna och former för administrativt samarbete.

2. Parterna skall vidta lämpliga åtgärder, inklusive regelbunden granskning och arrangemang för administrativt samarbete, för att garantera att bestämmelserna i artiklarna 4 — 7, 12 och 21 tillämpas på ett effektivt och harmoniskt sätt, med hänsynstagande till behovet av att så långt som möjligt reducera de formaliteter som åläggs handeln och behovet av att nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar på alla svårigheter som uppstår då dessa bestämmelser tillämpas.

Artikel 4

Importtullar och avgifter med motsvarande verkan

1. Ingen ny importtull eller avgift med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Israel.

2. Då detta avtal träder i kraft skall EFTA-staterna avveckla alla importtullar och avgifter med motsvarande verkan på varor med ursprung i Israel.

3. Då detta avtal träder i kraft skall Israel avveckla alla importtullar och avgifter med motsvarande verkan på varor med ursprung i en EFTA-stat.

Artikel 5

Fiskala tullar

1. Bestämmelserna i styckena 1 — 3 i artikel 4 skall även tillämpas på tullar av fiskal karaktär, med undantag för vad som framgår av protokoll C.

2. Parterna får ersätta en tull av fiskal karaktär eller det fiskala elementet i en tull med en intern avgift.

Artikel 6

Exporttullar och avgifter med motsvarande verkan

1. Inga nya exporttullar eller avgifter med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Israel.

Article 3

Rules of origin

1. Protocol B lays down the rules of origin and methods of administrative co-operation.

2. The Parties shall take appropriate measures, including regular reviews and arrangements regarding administrative co-operation, to ensure that the provisions of Articles 4 to 7, 12 and 21 are effectively and harmoniously applied, taking into account the need to reduce as far as possible the formalities imposed on trade and the need to achieve mutually satisfactory solutions to any difficulties arising out of the operation of those provisions.

Article 4

Customs duties on imports and charges having equivalent effect

1. No new customs duty on imports or any charge having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Israel.

2. Upon the entry into force of this Agreement the EFTA States shall abolish all customs duties on imports and any charges having equivalent effect for products originating in Israel.

3. Upon the entry into force of this Agreement Israel shall abolish all customs duties on imports and any charges having equivalent effect for products originating in an EFTA State.

Article 5

Customs duties of a fiscal nature

1. The provisions of paragraphs 1 to 3 of Article 4 shall also apply to customs duties of a fiscal nature except as provided for in Protocol C.

2. The Parties may replace a customs duty of a fiscal nature or the fiscal element of a customs duty by an internal tax.

Article 6

Customs duties on exports and charges having equivalent effect

1. No new customs duty on exports or charge having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Israel.

2. Då detta avtal träder i kraft skall exporttullar och avgifter med motsvarande verkan avvecklas, med undantag för vad som framgår av bilaga III.

Artikel 7

Kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan

1. Ingen ny kvantitativ restriktion på import eller export eller åtgärd med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Israel.

2. Då detta avtal träder i kraft skall kvantitativa import- och exportrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan avvecklas, med undantag för vad som föreskrivs i bilaga IV.

3. Vid tillämpningen av detta avtal skall med "kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan" förstås förbud eller restriktioner med avseende på import eller export till en EFTA-stat från Israel eller till Israel från en EFTA-stat, vilka upprätthålls genom kontingenter, import- eller exportlicenser eller andra administrativa åtgärder och bestämmelser som begränsar handeln.

Artikel 8

Icke-ekonomiska skäl för restriktioner

Detta avtal skall inte hindra sådana förbud eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att skydda växter och miljön, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde och immateriell äganderätt. Sådana förbud eller restriktioner skall dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta förtäckt begränsning av handeln mellan en EFTA-stat och Israel.

Artikel 9

Statliga monopol

1. Parterna skall säkerställa att statliga handelsmonopol anpassas på sådant sätt att ingen diskriminering med avseende på anskaffnings- och avsättningsvillkor skall föreligga mellan medborgare i EFTA-staterna och i Israel.

2. Upon the entry into force of this Agreement customs duties on exports and any charges having equivalent effect shall be abolished, except as provided for in Annex III.

Article 7

Quantitative restrictions and measures having equivalent effect

1. No new quantitative restriction on imports or exports or measures having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Israel.

2. Upon the entry into force of this Agreement quantitative restrictions on imports or exports and measures having equivalent effect shall be abolished except as provided for in Annex IV.

3. For the purpose of this Agreement "quantitative restrictions and measures having equivalent effect" means prohibitions or restrictions on imports or exports into an EFTA State from Israel or into Israel from an EFTA State made effective through quotas, import or export licences or other administrative measures and requirements restricting trade.

Article 8

Non-economic reasons for restrictions

This Agreement shall not preclude prohibitions or restrictions on imports, exports or goods in transit justified on grounds of public morality, public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants and of the environment; the protection of national treasures possessing artistic, historic or archaeological value; or the protection of intellectual property. Such prohibitions or restrictions shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or disguised restriction on trade between an EFTA State and Israel.

Article 9

State monopolies

1. The Parties shall ensure that any state monopoly of a commercial character be adjusted so that no discrimination regarding the conditions under which goods are procured and marketed will exist between nationals of the EFTA States and Israel.

2. Bestämmelserna i denna artikel skall tillämpas på varje organ genom vilket parternas berörda myndigheter, rättsligt eller i praktiken, direkt eller indirekt kontrollerar, styr eller märkbart påverkar import eller export mellan parterna. Dessa bestämmelser skall även tillämpas på monopol med statlig koncession.

Artikel 10

Tekniska föreskrifter

1. Parterna erkänner den viktiga betydelsen av harmoniserade internationella standarder och tekniska föreskrifter för handelsutvecklingen.

2. De bekräftar ånyo sin iakttagandet av GATT-avtalet om tekniska handelshinder och förfarandet enligt det.

3. Parterna får inom ramen för Blandade kommittén hålla konsultationer om en part anser att en annan part inte fullgjort sina förpliktelser på ett tillfredsställande sätt, i synnerhet om en part anser att en annan part har vidtagit åtgärder som sannolikt medför, eller har medfört, handelshinder.

4. Parterna är överens om att inleda samtal om möjligheterna till närmare samarbete avseende provning och kontroll i syfte att ytterligare underlätta handeln.

Artikel 11

Handeln med lantbruksprodukter

1. Parterna förklarar sig beredda att, under hänsynstagande till sin lantbrukspolitik, främja en harmonisk utveckling av handeln med lantbruksprodukter.

2. För att förverkliga detta syfte har varje enskild EFTA-stat och Israel ingått ett bilateralt arrangemang om åtgärder för att underlätta handeln med lantbruksprodukter.

3. Parterna skall tillämpa sina veterinära, sanitära och fytosanitära bestämmelser på ett icke-diskriminerande sätt och skall inte vidta nya åtgärder som leder till att handeln otillbörligt hindras.

Artikel 12

Intern beskattning

1. Parterna skall inte vidta någon åtgärd eller tillämpa något förfarande av intern fiskal natur, som direkt eller indirekt innebär diskri-

2. The provisions of this Article shall apply to any body through which the competent authorities of the Parties, in law or in fact, either directly or indirectly supervise, determine or appreciably influence imports or exports between the Parties. These provisions shall likewise apply to monopolies delegated by the State to others.

Article 10

Technical regulations

1. The Parties recognize the important role of harmonized international standards and technical regulations in the development of trade.

2. They reconfirm their adherence to the GATT Agreement on Technical Barriers to Trade and to its procedures.

3. The Parties may, within the framework of the Joint Committee, hold consultations in case that a Party considers that another Party did not fulfill its obligations in a satisfactory way, in particular if a Party considers that another Party has taken measures which are likely to create, or have created, an obstacle to trade.

4. The Parties agree to start discussions on possibilities to co-operate more closely in the field of testing and certification as means to further facilitate trade.

Article 11

Trade in agricultural products

1. The Parties declare their readiness to foster, in so far as their agricultural policies allow, harmonious development of trade in agricultural products.

2. In pursuance of this objective each individual EFTA State and Israel have concluded a bilateral arrangement providing for measures to facilitate trade in agricultural products.

3. The Parties shall apply their regulations in veterinary, plant health and health matters in a non-discriminatory fashion and shall not introduce any new measures that have the effect of unduly obstructing trade.

Article 12

Internal taxation

1. The Parties shall refrain from any measure or practice of an internal fiscal nature establishing, whether directly or indirectly, discrim-

minering mellan varor med ursprung i en EFTA-stat och motsvarande varor med ursprung i Israel.

2. Varor som exporteras till en parts territorium får inte åtnjuta restitution av intern beskattning med högre belopp än det som svarar mot den beskattning som direkt eller indirekt lagts på dem.

Artikel 13

Betalningar

1. Betalningar som hänför sig till handeln mellan en EFTA-stat och Israel samt överföring av sådana betalningar till den parts territorium där borgenären har sitt hemvist, skall inte vara underkastade restriktioner.

2. Parterna skall inte tillämpa några valuta-restriktioner eller restriktioner av administrativ art när det gäller att bevilja, återbetala eller acceptera kort- och medelfristiga krediter, som hänför sig till kommersiella transaktioner och i vilka en person med hemvist i en avtalsslutande stat deltar.

3. Israel förbehåller sig rätten att tillämpa valutarestriktioner i samband med beviljande eller upptagande av kort- och medelfristiga krediter i den utsträckning som är tillåten enligt Israels status i IMF, under förutsättning att dessa restriktioner tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. De skall tillämpas på ett sätt som medför minsta möjliga störning för detta avtal. Israel skall omedelbart underrätta Blandade kommittén om införandet av sådana åtgärder och om ändringar i dessa.

Artikel 14

Offentlig upphandling

1. Parterna betraktar en effektiv liberalisering av sina respektive marknader för offentlig upphandling som ett väsentligt mål för detta avtal.

2. När detta avtal träder i kraft skall parterna ge varandras företag tillträde till upphandlingsförfaranden på sina respektive marknader för offentlig upphandling på ömsesidig basis enligt överenskommelsen den 12 april 1979 om statlig upphandling, så som den lyder ändrad i ett ändringsprotokoll av den 2 februari 1987, vilket förhandlats fram inom ramen för Allmänna tull- och handelsavtalet.

3. Med beaktande av regler och förfaranden

ination between the products originating in an EFTA State and like products originating in Israel.

2. Products exported to the territory of one of the Parties may not benefit from repayment of internal taxation in excess of the amount of direct or indirect taxation imposed on them.

Article 13

Payments

1. Payments relating to trade between an EFTA State and Israel and the transfer of such payments to the territory of the Party where the creditor resides shall be free from any restrictions.

2. The Parties shall refrain from any exchange or administrative restrictions on the grant, repayment or acceptance of short- and medium-term credits covering commercial transactions in which a resident participates.

3. Israel reserves the right to apply exchange restrictions connected with the granting or taking up of short- and medium-term credits to the extent permitted according to Israel's status under the IMF, provided that these restrictions are applied in a non-discriminatory manner. They shall be applied in such a manner as to cause the least possible disruption to this Agreement. Israel shall inform the Joint Committee promptly of the introduction of such measures and of any changes therein.

Article 14

Public procurement

1. The Parties consider the effective liberalisation of their respective public procurement markets an integral objective of this Agreement.

2. As of the entry into force of this Agreement, the Parties shall grant each others' companies access to contract award procedures on their respective public procurement markets on a reciprocal basis according to the Agreement on Government Procurement of 12 April 1979, as amended by a Protocol of Amendments of 2 February 1987, negotiated under the auspices of the General Agreement on Tariffs and Trade.

3. Taking into account the rules and discip-

som överenskommits inom Allmänna tull- och handelsavtalet och med tredje länder på detta område avser parterna att utvidga omfattningen av stycke 2 i denna artikel efter avtalets ikraftträdande i enlighet med följande bestämmelser:

a) Parterna samtycker till att ytterligare säkerställa fungerande öppenhet och fritt tillträde och till att det inte förekommer någon diskriminering mellan möjliga leverantörer från parterna. I detta syfte skall parterna stegvis anpassa relevanta regler, villkor och förfaranden för deltagande i upphandlingar som görs av myndigheter och offentliga företag och av privata företag som erhållit särskilda eller exklusiva rättigheter.

b) Parterna samtycker till att överlåta på Blandade kommittén att så snart som möjligt besluta om de praktiska åtgärderna, inbegripet omfattning, tidsplan och reglerna för förändringen, med beaktande av behovet att upprätthålla full balans mellan rättigheter och skyldighet mellan parterna.

4. Så fort som möjligt efter det att avtalet har trätt i kraft skall Blandade kommittén överlägga i syfte att nå en överenskommelse om en fortsatt utvidgning av listan över upphandlingsenheterna vad gäller överskridande av tröskelvärdena för allmännyttiga företags upphandlingar.

Artikel 15

Skydd för immateriell äganderätt

1. Parterna skall ge och säkerställa ett fullgott, effektivt och icke-diskriminerande skydd för rättigheter som hör till den immateriella äganderätten, enligt definitionen i artikel 1 i bilaga V. De skall anta och vidta lämpliga, effektiva och icke-diskriminerande åtgärder för att dessa rättigheter skall kunna hävdas mot intrång, i synnerhet i form av förfalskning och olovlig kopiering. Särskilda skyldigheter för parterna är angivna i bilaga V.

2. Parterna är överens om att följa de materiella bestämmelserna i de multilaterala konventioner som specificeras i artikel 2 i bilaga V och strävar efter att iakttä dem och multilaterala överenskommelser som underlättar samarbetet inom området för den immateriella äganderätten.

3. Inom området för immateriell äganderätt skall parterna inte ge en mindre fördelaktig behandling åt varandras medborgare än den de

lines agreed upon within the General Agreement on Tariffs and Trade and with third countries in this field, the Parties foresee to extend the scope of paragraph 2 of this Article after the entry into force of this Agreement in accordance with the following provisions:

(a) The Parties agree to further ensure effective transparency and free access and that there is no discrimination between the potential suppliers from the Parties. To this end the Parties shall progressively adjust the relevant rules, conditions, procedures and practices governing the participation in contracts awarded by public authorities and public undertakings, and by private undertakings which have been granted special or exclusive rights.

(b) The Parties agree to entrust the Joint Committee to decide, as soon as possible, on all practical modalities, including the scope, timetable and rules for this adjustment, taking into account the need to maintain a full balance of the rights and obligations between the Parties.

4. As soon as conceivable after the entry into force of this Agreement, the Joint Committee shall discuss with a view to reaching an agreement on a progressive extension of the list of the procuring entities to be covered as regards their procurements in the supplies and utilities sectors, above the respective thresholds.

Article 15

Protection of intellectual property

1. The Parties shall grant and ensure adequate, effective and non-discriminatory protection of intellectual property rights, as defined in Article 1 of Annex V. They shall adopt and take adequate, effective and non-discriminatory measures for the enforcement of such rights against infringement thereof, and in particular against counterfeiting and piracy. Particular obligations of the Parties shall be listed in Annex V.

2. The Parties agree to comply with the substantive provisions of the multilateral conventions which are specified in Article 2 of Annex V and make their best endeavours to adhere to them as well as to multilateral agreements facilitating co-operation in the field of protection of intellectual property rights.

3. In the field of intellectual property, the Parties shall not grant treatment to each other's nationals less favourable than that accorded to

ger åt medborgare i någon annan stat. En fördel, förmån, privilegium eller immunitet på området för immateriell rätt, som grundar sig på

a) bilaterala överenskommelser som är i kraft för en part vid ikraftträdandet av detta avtal och om vilka underrättelse lämnats till den andra parten senast innan ikraftträdandet,

b) gällande och framtida multilaterala överenskommelser, inbegripet regionala överenskommelser om ekonomiskt samarbete till vilka inte alla parter är anslutna,

får undantas från denna skyldighet, om det inte innebär en godtycklig eller oförsvarlig diskriminering av den andra partens medborgare.

4. Två eller flera parter får sluta ytterligare överenskommelser som går utöver bestämmelserna i detta avtal och bilaga V, under förutsättning att dessa överenskommelser är öppna för alla andra parter på villkor motsvarande dem som gäller enligt överenskommelserna och att de är beredda att med god vilja föra förhandlingar i detta syfte.

5. Parterna samtycker till att utöva ömsesidig tillsyn över tillämpningen av bestämmelserna om immateriell äganderätt i syfte att ytterligare förbättra skyddets standard och undvika eller avhjälpa snedvridning inom handeln som förorsakas av den faktiska nivån på skyddet för immateriella rättigheter.

6. Om en part anser att en annan part har underlåtit att uppfylla sina förpliktelser enligt denna artikel jämte bilaga, får den vidta lämpliga åtgärder i enlighet med de villkor och det förfarande som fastställs i artikel 23.

7. Parterna skall komma överens om lämpliga åtgärder för tekniskt bistånd och samarbete mellan parternas respektive myndigheter. I detta syfte skall de samordna sina insatser med relevanta internationella organisationer.

Artikel 16

Fullgörande av förpliktelser

1. Parterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att avtalets syften förverkligas och förpliktelserna enligt avtalet fullgörs.

2. Om en EFTA-stat anser att Israel, eller om Israel anser att en EFTA-stat, har försummat att fullgöra en förpliktelse enligt detta avtal, får den berörda parten vidta lämpliga

nationals of any other State. Any advantage, favour, privilege or immunity in the field of intellectual property deriving from:

(a) bilateral agreements in force for a Party at the entry into force of this Agreement as notified to the other Party at the latest before the entry into force,

(b) existing and future multilateral agreements, including regional agreements on economic integration to which not all of the Parties are parties,

may be exempted from this obligation, provided that it does not constitute an arbitrary or unjustifiable discrimination of nationals of the other Party.

4. Two or more Parties may conclude further agreements exceeding the terms of this Agreement and of Annex V, provided that such agreements shall be open to all other Parties on terms equivalent to those under the agreements and that they shall be ready to enter into good faith negotiations to this end.

5. The Parties agree to keep under mutual review the implementation of the provisions on intellectual property with a view to further improve levels of protection and to avoid or remedy trade distortions caused by actual levels of protection of intellectual property rights.

6. If any Party considers that any other Party has failed to fulfil its obligations under this Article and the Annex thereto, it may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

7. The Parties shall agree upon appropriate modalities for technical assistance and co-operation of respective authorities of the Parties. To this end, they shall co-ordinate efforts with relevant international organizations.

Article 16

Fulfilment of obligations

1. The Parties shall take all necessary measures to ensure the achievement of the objectives of the Agreement and the fulfilment of their obligations under this Agreement.

2. If an EFTA State considers that Israel has, or if Israel considers that an EFTA State has, failed to fulfil an obligation under this Agreement, the Party concerned may take the

åtgärder på de villkor och enligt det förfarande som framgår av artikel 23.

Artikel 17

Konkurrensregler tillämpliga på företag

1. Följande förfaranden är oförenliga med en störningsfri tillämpning av detta avtal i den mån de kan påverka handeln mellan en EFTA-stat och Israel:

a) avtal mellan företag, beslut av företagsammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag, vilka har till syfte eller följd att konkurrensen hindras, begränsas eller snedvrids,

b) missbruk från ett eller flera företags sida av en dominerande ställning inom parternas hela territorium eller en väsentlig del därav.

2. Dessa bestämmelser skall också vara tillämpliga på verksamheten hos offentliga företag och företag som parterna beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter, i den mån tillämpningen av dessa bestämmelser inte rättsligt eller i praktiken hindrar att deras särskilda offentliga uppgifter fullgörs.

3. Om en part anser ett visst förfarande oförenligt med denna artikel, får parten vidta lämpliga åtgärder på de villkor och enligt det förfarande som framgår av artikel 23.

Artikel 18

Statsstöd

1. Stöd som ges av en part eller genom statliga medel i någon form och som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion skall, i den mån de kan påverka handeln mellan en EFTA-stat och Israel, vara oförenligt med en störningsfri tillämpning av detta avtal.

2. Bedömningar av om ett förfarande har i stycke 1 avsedda verkningar eller verkningar som är motsatta till detta, skall baseras på de kriterier som anges i bilaga VI.

3. Parterna skall säkerställa insyn i fråga om statliga stödåtgärder genom informationsutbyte på det sätt som framgår av bilaga VII. Blandade kommittén skall inom ett år efter avtalets ikraftträdande anta de regler som är nödvändiga för tillämpningen av detta stycke.

appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

Article 17

Rules of competition applying to undertakings

1. The following are incompatible with the proper functioning of this Agreement in so far as they may affect trade between an EFTA State and Israel:

(a) all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices between undertakings which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition;

(b) abuse by one or more undertakings of a dominant position in the territories of the Parties as a whole or in a substantial part thereof.

2. These provisions shall also apply to the activities of public undertakings, and undertakings for which the Parties grant special or exclusive rights, in so far as the application of these provisions does not obstruct the performance, in law or in fact, of their particular public tasks.

3. If a Party considers that a given practice is incompatible with this Article, it may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

Article 18

State aid

1. Any aid granted by a Party or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it may affect trade between an EFTA State and Israel, be incompatible with the proper functioning of this Agreement.

2. Any practices contrary to paragraph 1 should be assessed on the basis of the criteria set out in Annex VI.

3. The Parties shall ensure the transparency of state aid measures by exchanging information as provided in Annex VII. The Joint Committee shall within one year after the entry into force of the Agreement adopt the necessary rules for the implementation of this paragraph.

4. Om en part anser att ett visst förfarande strider mot stycke 1, får den vidta lämpliga åtgärder på de villkor och på det sätt som framgår av artikel 23.

Artikel 19

Anti-dumpning

Om en part anser att dumpning förekommer i handelsförbindelser som regleras i detta avtal, får den vidta lämpliga motåtgärder i enlighet med artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet och avtal knutna till den artikeln, på de villkor och enligt det förfarande som framgår av artikel 23.

Artikel 20

Nödåtgärder vid import av vissa varor

Om en ökning av importen av en viss vara med ursprung i en EFTA-stat eller Israel sker till kvantiteter eller på villkor som orsakar eller hotar orsaka

a) allvarliga skada för inhemska producenter av liknande eller direkt jämförbara varor inom den importerande partens territorium, eller

b) allvarliga störningar i en sektor av näringslivet eller svårigheter som kan yttra sig i en allvarlig försämring av det ekonomiska läget i en region,

får den berörda parten vidta lämpliga åtgärder på de villkor och enligt det förfarande som framgår av artikel 23.

Artikel 21

Reexport och allvariga bristsituationer

När uppfyllandet av bestämmelserna i artiklarna 6 och 7 leder till

a) reexport till ett tredje land mot vilket den exporterande parten, för varorna i fråga, upprätthåller kvantitativa exportrestriktioner, exporttullar eller åtgärder eller avgifter med motsvarande verkan, eller

b) en allvarlig bristsituation, eller hot därom, för en vara av väsentlig betydelse för den exporterande parten,

och när de ovan angivna förhållandena orsakar eller sannolikt kan orsaka betydande svårigheter för den exporterande parten, får

4. If a Party considers that a given practice is incompatible with paragraph 1, it may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

Article 19

Anti-dumping

If a Party finds that dumping is taking place in trade relations governed by this Agreement, it may take appropriate measures against that practice in accordance with Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade and agreements related to that Article, under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

Article 20

Emergency action on imports of particular products

If an increase in imports of a given product originating in an EFTA State or Israel occurs in quantities or under conditions which cause, or are likely to cause:

(a) serious injury to domestic producers of like or directly competitive products in the territory of the importing Party, or

(b) serious disturbances in any sector of the economy or difficulties which could bring about serious deterioration in the economic situation of a region,

the Party concerned may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

Article 21

Re-export and serious shortage

Where compliance with the provisions of Articles 6 and 7 leads to:

(a) re-export towards a third country against which the exporting Party maintains for the products concerned quantitative export restrictions, export duties or measures or charges having equivalent effect; or

(b) a serious shortage, or threat thereof, of a product essential to the exporting Party;

and where the situations referred to above give rise or are likely to give rise to major difficulties for the exporting Party, that Party

denna vidta lämpliga åtgärder på de villkor och enligt det förfarande som framgår av artikel 23.

may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 23.

Artikel 22

Betalningsbalanssvårigheter

1. a) En part får tillämpa temporära handelsbegränsande åtgärder när den hotas eller lider av en allvarlig betalningsbalanssituation. En part får införa temporära handelsbegränsande åtgärder endast för att tillse att tillräcklig tid ges för makroekonomiska anpassningsåtgärder för att rätta till dess betalningsbalansproblem. Temporära handelsbegränsande åtgärder som tillåts genom detta stycke får inte användas för att skydda enskilda industrier eller branscher.

b) En allvarlig betalningsbalanssituation kan utmärkas av en eller flera av följande faktorer: en väsentlig nedgång i handeln och bytesbalansen, betydande tryck på växelkursen eller väsentlig försvagning i nettoreseervställningen mot utlandet, framkallad antingen av i minskad valutareserver eller av ökning av kortfristiga skulder.

2. Temporära handelsbegränsande åtgärder som får tillämpas enligt stycke 1 är:

- a) en extra importavgift i form av importtull,
- b) importdeponering eller
- c) kvantitativa restriktioner.

3. a) När det är lämpligt föredrar parterna användning av temporära åtgärder enligt stycke 2 punkterna a och b. Kvantitativa restriktioner införs då åtgärder enligt punkterna 2 a och b är otillräckliga med tanke på deras effekter på betalningsbalansen.

b) När det är lämpligt undviker parterna att samtidigt tillämpa mer än en av de i stycke 2 specificerade åtgärderna på en enskild produkt.

4. En temporär handelsbegränsande åtgärd som tillämpas enligt stycke 1 får vara i kraft i högst 150 dagar, om tiden inte förlängs av lämpligt lagstiftande organ hos parten i fråga med ytterligare en period om 150 dagar. Kvantitativa restriktioner får förlängas med endast en ytterligare period om 150 dagar.

5. Temporära handelsbegränsande åtgärder som tillämpas enligt stycke 1 skall anpassas i fråga om tid och effekt med allvaret hos betalningsbalansproblemen hos den part som

Article 22

Balance of payments difficulties

1.(a) A Party may apply temporary trade measures when it is threatened by, or suffers from, a serious balance of payments situation. A Party may impose temporary trade measures only to provide time for macroeconomic adjustment measures to correct its balance of payments problems to take effect. Temporary trade measures permitted by this paragraph may not be used to protect individual industries or sectors.

(b) A serious balance of payments situation would be indicated by one or more of the following: a substantial deterioration in the trade and current account positions, significant pressure on the exchange rate, or substantial fall in net reserves, as projected either in a decrease of reserves or in an increase of short term debt.

2. Temporary trade measures which may be applied under paragraph 1 are:

- (a) an import surcharge in the form of import duties;
- (b) an import deposit; or
- (c) quantitative restrictions.

3.(a) Whenever practicable, the Parties will prefer the use of the temporary measures specified in subparagraphs 2 (a) and (b). Quantitative restrictions will be imposed when measures under subparagraphs 2 (a) and (b) would be inadequate in terms of their balance of payments effects.

(b) Whenever practicable, the Parties will avoid applying more than one of the measures specified in paragraph 2 to any single product at the same time.

4. A temporary trade measure applied under paragraph 1 may remain in force for a period not exceeding 150 days unless extended by the appropriate legislative body of the Party concerned for a subsequent period of 150 days. Quantitative restrictions may be extended only for one additional period of 150 days.

5. Temporary trade measures applied under paragraph 1 will be consistent in duration and effect with the severity of the balance of payments problem experienced by the Party

inför åtgärderna och de avvecklas småningom i överensstämmelse med förbättringarna i denna parts betalningsbalanssituation.

6. Vid tillämpningen av temporära handelsbegränsande åtgärder iakttar parterna en behandling som inte är mindre gynnsam för import härrörande i någon annan part än den som gäller för import härrörande från tredje land och försämrar inte de relativa förmåner som beviljas den andra parten enligt detta avtal.

7. Temporära handelsbegränsande åtgärder enligt punkterna 2 a och b skall gälla all import med undantag för att viss import får lämnas utanför om detta förbättrar åtgärdernas effektivitet i enlighet med de syften som fastställs i stycke 1.

8. Tillämpningen av restriktiva handelsåtgärder enligt stycke 1 skall följa förfarandet i artikel 23, styckena 2 till 6, varvid beaktas bl.a. övriga ekonomiska åtgärder som kunde vidtas för att handskas med betalningsbalansproblemen i syfte att möjliggöra en avveckling av de temporära handelsbegränsande åtgärderna i ett tidigt skede.

Betydande intensifiering av handelsbegränsande åtgärder kan ge grund för konsultationer mellan parterna. Det överenskomts att notifikation med anledning av betalningsbalansproblem i allmänhet sker enligt stycke 6 i artikel 23.

Artikel 23

Förfarande för tillämpning av skyddsåtgärder

1. Innan förfarandet för tillämpning av skyddsåtgärder enligt denna artikel inleds, skall parterna bemöda sig om att lösa alla tvister mellan sig genom direkt samråd och informera de andra parterna.

2. Utan att inverka på stycke 6 i denna artikel skall en part som avser att tillgripa skyddsåtgärder omedelbart underrätta de andra parterna och Blandade kommittén samt tillhandahålla all relevant information. Samråd mellan parterna skall utan dröjsmål äga rum i Blandade kommittén för att finna en ömsesidigt godtagbar lösning.

3. a) I fråga om artiklarna 17 och 18 skall de berörda parterna lämna Blandade kommittén all hjälp som behövs för en undersökning av saken och, om lämpligt, undanröja det påtala-

imposing the measures and will be progressively relaxed consistent with improvements in that Party's balance of payments situation.

6. In applying temporary trade measures, the Parties will accord treatment no less favourable to imports originating in any other Party than to imports originating in third countries, and will not impair the relative benefits accorded to the other Party under this Agreement.

7. Temporary trade measures specified under subparagraphs 2 (a) and (b) shall apply to all imports, except that certain imports may be excluded if their exclusion improves the effectiveness of the measures consistent with the purposes stated in paragraph 1.

8. The application of trade restrictive measures as provided for in paragraph 1 shall be subject to the procedure laid down in Article 23, paragraphs 2 to 6, with a view to consider, inter alia, other economic measures which might be taken to deal with the balance of payments problems to permit early elimination of the temporary trade measures.

Significant intensification of trade measures may be a cause for consultations between the Parties. It is understood that notification for balance of payments reasons will generally be provided under paragraph 6 of Article 23.

Article 23

Procedure for the application of safeguard measures

1. Before initiating the procedure for the application of safeguard measures set out in this Article, the Parties shall endeavour to solve any differences between them through direct consultations, and inform the other Parties.

2. Without prejudice to paragraph 6 of this Article, a Party which considers resorting to safeguard measures shall promptly notify the other Parties and the Joint Committee thereof and supply all relevant information. Consultations between the Parties shall take place without delay in the Joint Committee with a view to finding a commonly acceptable solution.

3.(a) As regards Articles 17 and 18, the Parties concerned shall give to the Joint Committee all the assistance required in order to examine the case and, where appropriate,

de förfarandet. Om parten i fråga inte undanröjt det påtalade förfarandet inom den tidsfrist som fastställts av Blandade kommittén, eller om Blandade kommittén inte lyckas med att åstadkomma en överenskommelse inom tre månader från det att ärendet hänskjutits till den, får den berörda parten vidta lämpliga åtgärder för att komma till rätta med de svårigheter som följer av det påtalade förfarandet.

b) I fråga om artiklarna 19, 20, 21, 22 och artikel 5 A b) ii) i bilaga II skall Blandade kommittén undersöka situationen och den får fatta det beslut som behövs för att undanröja de svårigheter som parten i fråga har underrettat om. Om det inom trettio dagar från det att ärendet hänskjutits till Blandade kommittén inte har fattats något beslut, får den berörda parten vidta de åtgärder som krävs för att rätta till situationen.

c) I fråga om artikel 16 får den berörda parten vidta lämpliga åtgärder efter det att överläggningarna i Blandade kommittén har avslutats eller tre månader har gått från dagen för underrättelsen.

4. Parterna och Blandade kommittén skall omedelbart underrättas om de skyddsåtgärder som vidtagits. Åtgärdernas omfattning och varaktighet skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att rätta till det förhållande som motiverade deras tillämpning, och de skall inte gå utöver den skada som orsakats av förfarandet eller svårigheten i fråga. I första hand skall sådana åtgärder vidtas som medför den minsta störningen i tillämpningen av avtalet. Åtgärder som Israel vidtar mot ett förfarande eller en underlåtenhet från en EFTA-stats sida får endast påverka handeln med denna stat.

5. Vidtagna skyddsåtgärder skall bli föremål för regelbundna samråd i Blandade kommittén, i syfte att snarast möjligt mildra, ersätta eller upphäva dem.

6. När exceptionella förhållanden, som kräver omedelbart ingripande, gör en föregående undersökning omöjlig, får den berörda parten i de situationer som avses i artiklarna 18, 19, 20, 21 och 22, utan dröjsmål vidta de förebyggande åtgärder som är absolut nödvändiga för att rätta till situationen. Åtgärderna skall utan dröjsmål meddelas och samråd mellan parterna skall äga rum i Blandade kommittén så snart som möjligt.

eliminate the practice objected to. If the Party in question fails to put an end to the practice objected to within the period fixed by the Joint Committee, or if the Joint Committee fails to reach an agreement within three months of the matter being referred to it, the Party concerned may adopt the appropriate measures to deal with the difficulties resulting from the practice in question.

(b) As regards Articles 19, 20, 21, 22, and Article 5 A.(b)(ii) of Annex II, the Joint Committee shall examine the situation and may take any decision needed to put an end to the difficulties notified by the Party concerned. In the absence of such decision within thirty days of the matter being referred to the Joint Committee, the Party concerned may adopt the measures necessary in order to remedy the situation.

(c) As regards Article 16, the Party concerned may take appropriate measures after the consultations within the Joint Committee have been concluded or a period of three months has elapsed from the date of notification.

4. The safeguard measures taken shall be notified immediately to the Parties and to the Joint Committee. They shall be restricted with regard to their extent and to their duration to what is strictly necessary in order to rectify the situation giving rise to their application and shall not be in excess of the injury caused by the practice or the difficulty in question. Priority shall be given to such measures as will least disturb the functioning of the Agreement. The measures taken by Israel against an action or an omission of an EFTA State may only affect the trade with that State.

5. The safeguard measures taken shall be the object of regular consultations within the Joint Committee with a view to their relaxation, substitution or abolition as soon as possible.

6. Where exceptional circumstances requiring immediate action make prior examination impossible, the Party concerned may, in the cases of Articles 18, 19, 20, 21 and 22, apply forthwith the precautionary measures strictly necessary to remedy the situation. The measures shall be notified without delay and consultations between the Parties shall take place within the Joint Committee as soon as possible.

Artikel 24

Undantag av säkerhetsskäl

Ingenting i detta avtal skall hindra en avtalspart från att vidta åtgärder som den anser nödvändiga

a) för att hindra att sådan information avslöjas som strider mot dess väsentliga säkerhetsintressen,

b) för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen eller för att uppfylla internationella förpliktelser eller genomföra nationell politik,

i) som hänför sig till handel med vapen, ammunition och krigsmateriel, och till sådan handel med andra varor, material och tjänster som bedrivs direkt eller indirekt i syfte att täcka behoven vid en militär anläggning, eller

ii) som hänför sig till förbud mot spridning av biologiska och kemiska vapen, kärnvapen eller andra nukleära explosiva anordningar, eller

iii) i krigstid eller vid annan allvarlig internationell spänning.

Artikel 25

Icke-diskriminering

På de områden som detta avtal täcker

a) skall de arrangemang som tillämpas av Israel med avseende på EFTA-staterna inte ge upphov till någon diskriminering mellan dessa stater, deras medborgare eller deras bolag eller företag.

b) skall de arrangemang som tillämpas av EFTA-staterna med avseende på Israel inte ge upphov till diskriminering mellan israeliska medborgare, bolag eller företag.

Artikel 26

Upprättande av Blandade kommittén

1. En blandad kommitté upprättas härmed där varje part skall vara representerad. Kommittén skall ha till uppgift att administrera avtalet och vaka över att det tillämpas på rätt sätt.

2. För att säkerställa en riktig tillämpning av avtalet skall avtalsparterna utbyta upplysningar och, på begäran av en part, samråda inom Blandade kommittén. Kommittén skall se över möjligheterna till fortsatt avveckling av handelshindren mellan EFTA-staterna och Israel.

Article 24

Security exceptions

Nothing in this Agreement shall prevent a Party to it from taking any measures which it considers necessary:

(a) to prevent the disclosure of information contrary to its essential security interests;

(b) for the protection of its essential security interests or for the implementation of international obligations or national policies

(i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic in other goods, materials and services as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment; or

(ii) relating to the non-proliferation of biological and chemical weapons, nuclear weapons or other nuclear explosive devices; or

(iii) in time of war or other serious international tension.

Article 25

Non-discrimination

In the fields covered by this Agreement:

(a) the arrangements applied by Israel in respect of the EFTA States shall not give rise to any discrimination between these States, their nationals or their companies or firms;

(b) the arrangements applied by the EFTA States in respect of Israel shall not give rise to discrimination between Israeli nationals, companies or firms.

Article 26

Establishment of the Joint Committee

1. A Joint Committee is hereby established in which each Party shall be represented. The Joint Committee shall be responsible for the administration of the Agreement and shall ensure its proper implementation.

2. For the purpose of the proper implementation of this Agreement, the Parties to it shall exchange information and, at the request of any Party, shall hold consultations within the Joint Committee. The Joint Committee shall keep under review the possibility of further removal of the obstacles to trade between the EFTA States and Israel.

3. Blandade kommittén får, på de villkor som fastställs i stycke 3 i artikel 27, besluta i de fall som föreskrivs i detta avtal. I andra frågor får kommittén avge rekommendationer.

Artikel 27

Blandade kommitténs arbetsordning

1. För att säkerställa en riktig tillämpning av detta avtal skall Blandade kommittén sammanträda på lämplig nivå när det är nödvändigt, dock minst en gång om året. Varje part får begära att möte hålls.

2. Kommittén skall uttala sig enhälligt.

3. Om en representant för en part har godtagit ett beslut i Blandade kommittén med förbehåll för att de konstitutionella eller legislativa kraven måste uppfyllas, skall beslutet träda i kraft, om inte något senare datum anges däri, den dag då parten meddelar att förbehållet hävts.

4. För detta avtals syfte skall Blandade kommittén anta sin arbetsordning som bl.a. skall innefatta bestämmelser rörande sammankallande av möten, val av ordförande och dennes mandatperiod.

5. Blandade kommittén får besluta att upprätta de underkommittéer och arbetsgrupper som den anser nödvändiga för att biträda den vid fullgörandet av dess uppgifter.

Artikel 28

Utvecklingsklausul

1. När en part anser att det skulle ligga i parternas ekonomiers intresse att utveckla de förbindelser som upprättas genom detta avtal genom att utvidga dem till områden som inte täcks av avtalet, skall parten till dem överlämna en begäran med angivande av skäl.

Parterna får uppdra åt Blandade kommittén att pröva denna begäran och att, i förekommande fall, avge rekommendationer till dem.

2. De avtal som följer av förfarandet enligt stycke 1 skall bli föremål för ratifikation eller godkännande av parterna i enlighet med deras egna förfaranden.

3. The Joint Committee may, under the conditions laid down in paragraph 3 of Article 27, take decisions in the cases provided for in this Agreement. On other matters, the Joint Committee may make recommendations.

Article 27

Procedures of the Joint Committee

1. For the proper implementation of this Agreement the Joint Committee shall meet at an appropriate level whenever necessary but at least once a year. Each Party may request that a meeting be held.

2. The Committee shall act by common agreement.

3. If a representative in the Joint Committee of a Party has accepted a decision subject to the fulfilment of constitutional or legislative requirements, the decision shall enter into force, if no later date is contained therein, on the day the lifting of the reservation is notified.

4. For the purpose of this Agreement the Joint Committee shall adopt its rules of procedure which shall, inter alia, contain provisions for convening meetings and for the designation of the Chairman and his term of office.

5. The Joint Committee may decide to set up such sub-committees and working parties as it considers necessary to assist it in accomplishing its tasks.

Article 28

Evolutionary clause

1. Where a Party considers that it would be useful in the interests of the economies of the Parties to develop the relations established by the Agreement by extending them to fields not covered thereby, it shall submit a reasoned request to them.

The Parties may instruct the Joint Committee to examine this request and, where appropriate, to make recommendations to them.

2. Agreements resulting from the procedure referred to in paragraph 1 will be subject to ratification or approval by the Parties in accordance with their own procedures.

Artikel 29

Tjänster och investeringar

1. Parterna erkänner den ökande betydelsen av vissa områden, såsom tjänster och investeringar. I sin strävan att gradvis utveckla och utvidga samarbetet kommer de att samarbeta i syfte att uppnå en stegvis liberalisering och ett ömsesidigt öppnande av marknader för investeringar och utbyte av tjänster och med beaktande av relevant arbete inom GATT. På sina territorier strävar de efter att medge en behandling som är lika förmånlig som den som medges inhemska och utländska aktörer, på villkor att balans råder mellan parterna i fråga om rättigheter och skyldigheter.

2. Formerna för detta samarbete förhandlas fram i Blandade kommittén. Arrangemangen som följer härav kommer, om det behövs, att underställas ratifikation eller godkännande av parterna i enlighet med deras egna förfaranden och tillämpas inom ramen för detta avtal.

Artikel 30

Bilagor och protokoll

Protokollen och bilagorna till detta avtal utgör en integrerande del av avtalet. Blandade kommittén kan besluta om ändringar i protokollen och bilagorna.

Artikel 31

Tullunioner, frihandelsområden och gränshandel

Detta avtal skall inte utgöra hinder mot att tullunioner, frihandelsområden eller arrangemang om gränshandel bibehålls eller upprättas, i den mån dessa inte negativt påverkar den ordning för handeln som avses i detta avtal och särskilt reglerna rörande ursprung.

Artikel 32

Territoriell tillämpning

Detta avtal skall tillämpas på parternas territorier.

Artikel 33

Ikraftträdande

1. Detta avtal träder i kraft den 1 januari

Article 29

Services and investments

1. The Parties recognize the growing importance of certain areas, such as services and investments. In their efforts to gradually deepen and broaden their co-operation, they will co-operate with the aim of achieving a progressive liberalization and mutual opening of markets for investments and trade in services, taking into account relevant GATT work. They will endeavour to accord treatment no less favourable than that accorded to domestic and foreign operators in their territories on condition that a balance of rights and obligations exists between the Parties.

2. The modalities for this co-operation will be negotiated in the Joint Committee. Arrangements resulting therefrom will, where necessary, be subject to ratification or approval by the Parties in accordance with their own procedures and be applied within the framework of this Agreement.

Article 30

Protocols and Annexes

The Protocols and Annexes to this Agreement are an integral part of it. The Joint Committee may decide to amend the Protocols and Annexes.

Article 31

Customs unions, free trade areas and frontier trade

This Agreement shall not prevent the maintenance or establishment of customs unions, free trade areas or arrangements for frontier trade to the extent that these do not negatively affect the trade regime and in particular the provisions concerning rules of origin provided for by this Agreement.

Article 32

Territorial application

This Agreement shall apply to the territories of the Parties.

Article 33

Entry into force

1. This Agreement shall enter into force on 1

1993 för de signatärstater som vid denna tidpunkt har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument hos depositarien, förutsatt att Israel är en av de stater som har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument.

2. För en signatärstat som deponerar sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument efter den 1 januari 1993, träder detta avtal i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att den deponerat sitt instrument, förutsatt att Israel är en av de stater som har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument.

3. En signatärstat får redan vid tidpunkten för undertecknandet förklara att den under inledningsskedet tillämpar avtalet provisoriskt, om avtalet inte kan träda i kraft i förhållande till den staten den 1 januari 1993, förutsatt att avtalet har trätt i kraft för Israel.

Artikel 34

Ändringar

Andra ändringar i detta avtal än sådana som nämns i artikel 30, vilka godkänts av Blandade kommittén, skall underställas parterna för ratifikation eller godkännande och skall träda i kraft om de ratificerats eller godkänts av alla parter. Ratifikations- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos depositarien.

Artikel 35

Anslutning

1. Varje stat som är medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen får ansluta sig till detta avtal, under förutsättning att Blandade kommittén beslutar att godkänna anslutningen och på de villkor som anges i dess beslut. Anslutningsinstrumentet skall deponeras hos depositarien.

2. I fråga om en anslutande stat skall avtalet träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att anslutningsinstrumentet deponerades.

Artikel 36

Uppsägning och upphörande

1. Varje part kan säga upp avtalet genom en skriftlig notifikation till depositarien. Uppsäg-

January 1993 in relation to those Signatory States which by then have deposited their instruments of ratification or acceptance with the Depositary, provided that Israel is among the States that have deposited their instruments of ratification or acceptance.

2. In relation to a Signatory State depositing its instrument of ratification or acceptance after 1 January 1993, this Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the deposit of its instrument, provided that Israel is among the States that have deposited their instruments of ratification or acceptance.

3. Any Signatory State may already at the time of signature declare that, during an initial phase, it shall apply the Agreement provisionally, if the Agreement cannot enter into force in relation to that State by 1 January 1993, provided that in relation to Israel the Agreement has entered into force.

Article 34

Amendments

Amendments to this Agreement other than those referred to in Article 30, which are approved by the Joint Committee, shall be submitted to the Parties for ratification or acceptance and shall enter into force if ratified or accepted by all the Parties. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Depositary.

Article 35

Accession

1. Any State, Member of the European Free Trade Association, may accede to this Agreement, provided that the Joint Committee decides to approve its accession, on such terms and conditions as may be set out in that decision. The instrument of accession shall be deposited with the Depositary.

2. In relation to an acceding State, the Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of its instrument of accession.

Article 36

Withdrawal and expiration

1. Each Party may withdraw from this Agreement by means of a written notification

ningen träder i kraft sex månader efter den dag då notifikationen mottogs av depositarien.

2. Om Israel säger upp avtalet, skall avtalet upphöra att gälla vid utgången av uppsägningssperioden, och om samtliga EFTA-stater säger upp det, skall det upphöra att gälla vid utgången av den sista uppsägningssperioden.

3. En EFTA-stat som frånträder konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelsammanslutningen skall ipso facto samma dag som uppsägningen blir giltig upphöra att vara part.

Artikel 37

Depositarie

Sveriges regering, som är depositarie för avtalet, skall underrätta samtliga stater som har undertecknat eller anslutit sig till detta avtal om deponeringen av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument, ikraftträdandet av detta avtal, avtalets upphörande samt om varje uppsägning av avtalet.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade ombud, undertecknat detta avtal.

Upprättat i Genève den 17 september i ett enda original exemplar på engelska språket, vilket skall deponeras hos Sveriges regering. Depositarien skall sända bestyrkta kopior till samtliga stater som undertecknat eller anslutit sig till avtalet.

(Underskrifter)

to the Depositary. The withdrawal shall take effect six months after the date on which the notification is received by the Depositary.

2. If Israel withdraws, the Agreement shall expire at the end of the notice period, and if all EFTA States withdraw it shall expire at the end of the latest notice period.

3. Any EFTA Member State which withdraws from the Convention establishing the European Free Trade Association shall ipso facto on the same day as the withdrawal takes effect cease to be a Party.

Article 37

Depositary

The Government of Sweden, acting as Depositary, shall notify all States that have signed or acceded to this Agreement of the deposit of any instrument of ratification, acceptance or accession, the entry into force of this Agreement, of its expiry or of any withdrawal therefrom.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

DONE at Geneva, this 17th day September 1992, in a single authentic copy in the English language which shall be deposited with the Government of Sweden. The Depositary shall transmit certified copies to all Signatory States acceding to this Agreement.

(Signatures)

(Översättning)

PROTOKOLL

mellan Republiken Finland och Staten Israel angående den behandling som tillämpas på varor som ingår i kapitlen 1. till 24. i det harmoniserade systemet

Republiken Finlands regering och Staten Israels regering,

som beaktar avtalet mellan EFTA-staterna och Israel, som ingicks i Genève den 17 september 1992,

som, inom ramen för sin nationella lantbrukspolitik, önskar gynna en harmonisk utveckling av handeln med lantbruksprodukter,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Finland skall slopa importtullar samt avgifter med motsvarande verkan för varor som är av israeliskt ursprung och upptas i bilaga I till detta protokoll.

Oaktat det som följer av stycke 1 utesluter inte bestämmelserna i detta protokoll

i) uppbörderna, i samband med import, av en rörlig betalningsandel eller en fast utjämningssavgift för beaktande av skillnader i kostnaderna för lantbruksprodukter som ingår i de produkter som nämns i bilaga 1, och inte heller tillämpningen av interna prisutjämnande åtgärder och åtgärder vid export i samma syfte,

ii) att utjämningen av prisskillnader inte får överskrida skillnaden mellan det inhemska priset och världsmarknadspriset på lantbruksråvaror som ingår i produkterna i fråga. Är det inhemska priset på någon lantbruksråvara i ursprungslandet likväl lägre än världsmarknadspriset, får importlandet beakta detta vid fastställandet av utjämningsbeloppen.

Gällande gränsskydd för lantbruksprodukter som omfattas av detta avtal måste anpassas till

PROTOCOL

between the Republic of Finland and the State of Israel concerning the treatment applicable to products falling within Chapters 1 to 24 of the Harmonized System

The Government of the Republic of Finland and the Government of the State of Israel,

Having regard to the Agreement between the EFTA States and Israel done at Geneva on 17 September 1992,

Desirous to foster, within the framework of their national agricultural policies, the harmonious development of trade in agricultural products,

Have agreed as follows:

Article 1

Finland shall abolish customs duties on imports and any charges having equivalent effect for products originating in Israel and included in Annex I to this Protocol.

Notwithstanding paragraph 1 the provisions of this Protocol do not preclude:

(i) the levying, upon import, of variable component or fixed amount to take account of difference in the cost of the agricultural products incorporated in those goods, or the application to this same end of internal price compensation measures and measures upon export,

(ii) the price compensation measures shall not exceed the differences between the domestic price and the world market price of the agricultural raw materials incorporated into the goods concerned. If, however, the domestic price of an agricultural raw material in the country of origin is lower than the world market price, the importing country may take this fact into account when calculating the compensatory amounts.

The existing border protection measures with respect to agricultural products covered by this

det som överenskommits i förhandlingarna under Uruguayrundan inom GATT. Härvid skall balansen enligt detta protokoll vad avser rättigheter och skyldigheter mellan parterna bibehållas på lämpligt sätt så att gällande tariffpreferenser blir beaktade i justeringen.

Artikel 2

Följande bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Israel skall tillämpas på handel som idkas med stöd av detta protokoll:

- Artikel 2 (Avtalets omfattning)
- Artikel 11 (Handeln med lantbruksvaror)
- Artikel 13 (Betalningar)
- Artikel 32 (Territoriell tillämpning)

Ursprungsreglerna fastställs i bilaga II till detta protokoll.

Artikel 3

För att säkerställa att bestämmelserna i detta protokoll fungerar på rätt sätt och för att överväga eventuella ändringar skall parterna, på begäran av endera parten, hålla samråd.

Artikel 4

Om importen av en viss vara enligt detta protokoll sker i sådana ökade kvantiteter eller på sådana villkor

a) som innebär eller sannolikt kommer att innebära allvarlig skada för produktion på den importerande partens territorium, eller

b) som förorsakar eller sannolikt kommer att förorsaka allvarliga störningar på en sektor av ekonomin eller svårigheter som kan yttra sig i en allvarlig försämring av det ekonomiska läget i en region,

skall den berörda parten samråda med den andra parten. När dessa samråd slutförts eller då tre månader har gått från det att samråd begärdes, kan parten vidta lämpliga åtgärder.

När exceptionella förhållanden som kräver omedelbart ingripande gör en föregående undersökning omöjlig, får den berörda parten genast vidta de säkerhetsåtgärder som är absolut nödvändiga för att rätta till situationen. Åtgärderna skall utan dröjsmål meddelas och samråd mellan parterna skall äga rum så snart som möjligt.

agreement will have to be adjusted according to the agreed results of the Uruguay-round negotiations in GATT. In this situation the balance of rights and obligations between the parties, as provided for in this protocol, shall be maintained in an adequate way in order to take into account the existing tariff preferences in the adjustment.

Article 2

The following provisions of the Agreement between the EFTA States and Israel shall be applied to trade under this Protocol:

- Article 2 (Scope of the Agreement)
- Article 11 (Trade in agricultural products)
- Article 13 (Payments)
- Article 32 (Territorial application)

Annex II to this Protocol lays down the rules of origin.

Article 3

For the purpose of ensuring the proper functioning of the provisions of this Protocol and of considering possible amendments the Parties shall hold consultations at the request of either Party.

Article 4

If an increase in imports under this Protocol of a given product occurs in quantities or under conditions which are, or are likely:

a) to be seriously detrimental to any production activity carried out in the territory of the importing Party, or

b) to cause serious disturbances in any sector of the economy or difficulties which could bring about serious deterioration in the economic situation of a region,

the Party concerned shall consult with the other Party. Once these consultations have been concluded or a period of three months has elapsed from the date of the request, it may take appropriate measures.

Where exceptional circumstances requiring immediate action make prior examination impossible, the Party concerned may apply forthwith the precautionary measures strictly necessary to remedy the situation. The measures shall be notified without delay and consultations between the Parties shall take place as soon as possible.

Artikel 5

Detta protokoll träder i kraft samma dag som avtalet mellan EFTA-staterna och Israel.

Artikel 6

Detta protokoll fortsätter att vara i kraft om inte endera parten meddelar om uppsägning skriftligen sex månader på förhand. I alla händelser upphör protokollet att vara i kraft samma dag som avtalet mellan EFTA-staterna och Israel, upprättat i Genève den 17 september 1992 upphör att vara i kraft.

Upprättat i Genève den 17 september 1992 i två original på engelska språket.

(Underskrifter)

Article 5

This Protocol shall enter into force on the same day as the Agreement between the EFTA States and Israel.

Article 6

This Protocol shall continue to be in force unless either Party gives six months' notice of expiration in writing. In any case the Protocol shall cease to be in force on the same day as the Agreement between the EFTA States and Israel done at Geneva on 17 September 1992 ceases to be in force.

Done at Geneva on 17 September 1992 in two originals in the English language.

(Signatures)